

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Факультет економіки та бізнесу
Кафедра «Бізнес-консалтинг та міжнародний туризм»

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП
к.е.н., доцент Почерніна Н.В.
« 30 » 11 2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о.зав. кафедри
д.е.н., проф. С.В. Кальченко
« 30 » 11 2019

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

З дисципліни «Економічний ризик та методи його оцінювання» (обов'язкова)

Для спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економіка»

Форма навчання денна

Кількість кредитів 5

Курс 2

Семестр 4

Змістовних модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС 80

Форма контролю екзамен

Загальна кількість годин 150 годин

«Економічний ризик та методи його оцінювання». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 051 «Економіка». – Мелітополь.: ТДАТУ, 2019. – 7с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16с. та Програми навчальної дисципліни «Економічний ризик та методи його оцінювання» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка». – Мелітополь, 2019.

Розробник (и): Карман С.В., к.е.н., доцент

Рецензент: Кальченко С.В., д.е.н., проф.

Силабус затверджений на засіданні кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму
Протокол № 6 від «20» листопада 2019 року

В.о.зав. кафедри

д.е.н, проф. _____ С.В.Кальченко

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу

Протокол № 5 від «10» _____ 2019 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення	
Назва дисципліни	Економічний ризик та методи його оцінювання
Статус дисципліни	Обов'язкова
2. Інформація про викладача	
Викладач (і)	Карман Сергій Вікторович, к.е.н., доцент кафедри БКМТ http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/karman-sergij-viktorovych/
E-mail викладача	serhii.karman@tsatu.edu.ua
Веб-сайт курсу	http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5429 (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)
<p>Навчальна дисципліна «Економічний ризик та методи його оцінювання» формує систему наукових поглядів на складність причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між елементами ринкового механізму під впливом багатьох потужних соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних та інших чинників, які мають різноспрямований характер; передбачає вивчення теоретичних основ економічного ризику, механізмів та методів його розпізнавання в підприємницькій діяльності та способів його зниження.</p>	
3. Мета викладання дисципліни	
Формування комплексного розуміння економіки, як складної динамічної системи взаємодії об'єктивних та суб'єктивних факторів, шляхом вивчення детермінантного впливу невизначеності та ризику на характер економічних процесів	
4. Завдання вивчення дисципліни	
Завданнями дисципліни є опанування студентами знань з методики дослідження економічних ризиків та практики їх кількісної оцінки в процесі господарської діяльності.	
5. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)	
знання	Як результат вивчення дисципліни студент повинен знати: - сутність економічних явищ і процесів через характеристику невизначеності; - природу економічного ризику та характер його впливу на ефективність економічної системи; - головні підходи до класифікації економічних ризиків та їх видову сукупність, характерну окремим напрямкам господарської діяльності.
уміння	PH5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) PH8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач PH10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів PH22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах
Soft skills	здатність аналітично мислити, уміння критично оцінювати ситуацію, навички командної роботи, комунікації та публічних виступів.
Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними компетентностями:	
<p>КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p>	

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач							
СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів							
СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію							
СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення							
СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків							
6. Пререквізити							
Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни		Вища математика, економетрія, економіка.					
7. Постреквізити							
Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни		Економіка фірми, економіка та організація підприємств малого бізнесу, навчальна практика з економіки, економічна діагностика, комплексна виробнича практика з професійної підготовки					
8. Структура курсу							
Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	сем.	пр.	СРС	
Змістовний модуль 1.							
1	Лекція 1	Предмет, методи та завдання курсу, його місце в ОПП «Економіка»	2				
	Практичне заняття 1	Аналіз чутливості параметрів моделі за допомогою коефіцієнта еластичності			2		2,5
	Практичне заняття 2	Аналіз чутливості параметрів моделі за допомогою коефіцієнта еластичності			2		2,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	1
2	Лекція 2	Невизначеність – фундаментальна складова об'єктивної дійсності	2				
	Семінарське заняття 1	Предмет, методи та завдання курсу, його місце в ОПП «Економіка»			2		1
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	1
3	Лекція 3	Невизначеність – фундаментальна складова об'єктивної дійсності	2				
	Практичне заняття 3	Управління запасами з урахуванням ризику			2		2,5
	Практичне заняття 4	Оцінка економічного ризику з використання теорії ігор			2		2,5
	Самостійна	Робота на навчально-				6	1

	робота	інформаційному порталі					
4	Лекція 4	Система, ймовірність	2				
	Семінарське заняття 2	Невизначеність – фундаментальна складова об’єктивної дійсності		2			1
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	1
5	Лекція 5	Система, ймовірність	2				
	Практичне заняття 5	Оцінка економічного ризику з використання теорії ігор			2		2,5
	Практичне заняття 6	Диверсифікація ризику			2		2,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	1
6	Лекція 6	Сутність ризику як економічної категорії	2				
	Семінарське заняття 3	Система, ймовірність		2			2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6	1
7	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1					
8	ПМК1	Підсумковий контроль за змістовний модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 – 66 год.			12	6	12	36	35
Змістовний модуль 2.							
9	Лекція 7	Сутність ризику як економічної категорії	2				
	Лекція 8	Сутність ризику як економічної категорії	2				
	Практичне заняття 7	Ймовірність у розрахунку кількісних показників ризику			2		2,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				5	1
10	Лекція 9	Суб’єктивна природа економічного ризику	2				
	Семінарське заняття 4	Сутність ризику як економічної категорії		2			2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				5	1
11	Лекція 10	Суб’єктивна природа економічного ризику	2				
	Лекція 11	Ризик – параметр економічної ефективності	2				
	Практичне заняття 8	Ймовірність у розрахунку кількісних показників ризику			2		2,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				5	1
12	Лекція 12	Ризик – параметр економічної ефективності	2				

	Семінарське заняття 5	Суб'єктивна природа економічного ризику		2			2
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				5	1
13	Лекція 13	Ризик – параметр економічної ефективності	2				
	Лекція 14	Методичні підходи до кількісної оцінки економічного ризику	2				
	Практичне заняття 9	Ймовірність у розрахунку кількісних показників ризику			2		2,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				5	1
14	Лекція 15	Методичні підходи до кількісної оцінки економічного ризику	2				
	Семінарське заняття 6	Ризик – параметр економічної ефективності		2			2
	Самостійна робота 12	Робота на навчально-інформаційному порталі				5	1
15	Лекція 16	Методичні підходи до кількісної оцінки економічного ризику	2				
	Лекція 17	Методичні підходи до кількісної оцінки економічного ризику	2				
	Практичне заняття 10	Страховання в управлінні ризиками			2		2,5
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	1
16	Лекція 18	Управління економічними ризиками	2				
	Семінарське заняття 7	Управління економічними ризиками		2			1
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	1
17	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2					
18	ПМК2	Підсумковий контроль за змістовний модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 84 год.			24	8	8	44	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.							100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне.

Методи навчання: лекції, дискусії, вправи, групові вправи, виконання розрахункових та графічних завдань, стимулювання пошукової та дослідницької діяльності.

10. Політика курсу

Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.

Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Під час вивчення дисципліни недопустимо порушення академічної доброчесності.

Виступи мають бути авторськими (оригінальними), практичні завдання виконані за індивідуальним варіантом.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу

11. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістовного модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – бали за іспит. Результати поточного та підсумкового модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100бальною шкалою

Критерії оцінювання

Практичні заняття	Частка вірно виконаних завдань
Семінарські заняття	Повнота розкриття питання
Самостійна робота (СРС)	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування на НІПТДАТУ (дві спроби – середній результат)
Підсумково-модульний контроль (ПМК1, 2)	Відбувається у вигляді тестових завдань та письмових робіт в кінці вивчення змістовних модулів. Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти: ✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді) ✓ Якість інформації ✓ Самостійність.

12. Інформаційний пакет по дисципліні

Рекомендована література

1. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія. — К.: КНЕУ, 2004. — 480 с.
2. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2000. — 292 с.
3. Економічний ризик: методи оцінки та управління [Текст]: навч. посібник/ [Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.] ; підзаг.ред. д-ра екон. наук, проф. Т.А. Васильєвої, канд. екон. наук Я.М. Кривич. –Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 208с.
4. БалджиМ.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навчальний посібник. – Харків: Промарт, 2015. – 300 с.
5. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 312 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафебри БКМТ.
4. Internet.